

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 88/09-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. apríla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť G. K., K., zastúpeného advokátkou JUDr. K. A., K., pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 M Cdo 18/2007 zo 16. decembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť G. K. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. februára 2009 doručená sťažnosť G. K. (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 M Cdo 18/2007 zo 16. decembra 2008.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

«Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 M Cdo 18/2007 zo dňa 16. 12. 2008 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) zrušil na základe mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 Co 120/2005 zo dňa 5. 10. 2006 a rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 29 C 190/2004 zo dňa 24. 1. 2005 v ich vyhovujúcej časti a vrátil vec Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie.

Najvyšší súd dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie podané generálnym prokurátorom voči vyššie uvedeným rozsudkom Krajského súdu v Košiciach a Okresného súdu Košice II bolo prípustné ako aj dôvodné. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že rozsudky Krajského súdu v Košiciach a Okresného súdu Košice II vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci. Najvyšší súd dospel k záveru, že S., K. (žalovaný v predmetných konaniach) bolo oprávnené ako správca bytového domu, v ktorom sa nachádza byt sťažovateľa (žalobcu), vykonať vyúčtovanie skutočných nákladov na správu bytu sťažovateľa ku dňu skončenia správy bytového domu, teda k 31. 5. 2004 a následne, že S., K. bolo oprávnené započítať pohľadávku voči sťažovateľovi, ktorá vznikla z vyúčtovania, proti pohľadávke sťažovateľa voči S., K., ktorú mal sťažovateľ z titulu preplatku za služby spojené s užívaním bytu za rok 2003. Najvyšší súd konštatoval, že S., K. bolo na základe zmluvy o výkone správy uzatvorenej so sťažovateľom dňa 10. 1. 2002 oprávnené rozúčtovať skutočné náklady na jednotlivé byty, a to do 3 mesiacov odo dňa zistenia skutočných nákladov a že zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov nezakazoval správcovi vykonať vyúčtovanie nákladov aj v priebehu roka.

Najvyšší súd porušil uznesením sp. zn. 2 M Cdo 18/2007 zo dňa 16. 12. 2008 základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu, lebo vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, keď vec neposúdil komplexne podľa zákona č. 182/1993 Z. z., ale iba podľa zmluvy o výkone správy, ktorú mal sťažovateľ uzatvorenú so S., K. a v otázke započítania iba podľa Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd sa takmer vôbec nezaoberal posúdením práv a povinností S., K. ako správcu bytového domu podľa zákona 182/1993 Z. z.

Ďalej Najvyšší súd porušil základné právo sťažovateľ na súdnu ochranu, keď dospel k záveru, že žiadne procesné ustanovenie neobmedzuje generálneho prokurátora v tom smere, že mimoriadne dovolanie možno podať aj voči rozhodnutiu súdu o peňažnom plnení

neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy. Tento názor Najvyššieho súdu považujeme za nesprávny...

... Na správnosť jeho argumentácie poukazuje aj stanovisko JUDr. J. Z., vedúcej samostatného oddelenia zahranično-právneho na Ministerstve financií Slovenskej republiky. Z tohto stanoviska vyplýva, že správca, ktorý končí správu bytového domu nemôže urobiť rozúčtovanie na jednotlivé byty. Takáto povinnosť by mohla správcovi vyplývať len zo zmluvy o výkone správy. Nový správca bol povinný vykonať rozúčtovanie na jednotlivé byty za celý rok 2004 (teda aj za obdobie, kedy správu vykonával predchádzajúci správca) do 31. 5. 2005.

V praxi bežne dochádza k ukončeniu správy bytového domu aj v priebehu kalendárneho roka, ale podľa informácii, ktoré má sťažovateľ, nikdy nedochádza k rozúčtovávaniu plnení na jednotlivé byty ku dňu skončenia správy končiacim správcom...

Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu ustanovené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR bolo porušené uznesením Najvyššieho súdu sp. zn. 2 M Cdo 18/2007 zo dňa 16. 12. 2008 aj tým, že Najvyšší súd považoval za splnené zákonné podmienky mimoriadneho dovolania. S týmto názorom sa nestotožňujeme. V prípade dovolania Občiansky súdny poriadok vylučuje prípady tzv. bagatelných sporov, teda sporov, predmetom plnenia ktorých je peňažné plnenie neprevyšujúce určený násobok minimálnej mzdy. Aj napriek tomu, že ustanovenia o mimoriadnom dovolaní neodkazujú výslovne na tieto ustanovenia o dovolaní, podľa nášho názoru je potrebné ich aplikovať. Dôvodom vylúčenia bagatelných sporov z možnosti dovolania je prednosť rýchlosti civilného procesu pred možnosťou domáhať sa ochrany v dovolacom konaní, to znamená, že ochrana poskytnutá účastníkovi v odvolacom konaní sa považuje za dostatočnú v prípade bagatelných sporov a nie je potrebné poskytovať účastníkovi aj ochranu prostredníctvom mimoriadneho opravného prostriedku - dovolania.»

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa G. K. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 M Cdo 18/2007 zo dňa 16. 12. 2008 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 M Cdo 18/2007 zo dňa 16. 12. 2008 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť náhradu trov konania sťažovateľovi v sume 289,74 € na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. K. A., K. do pätnástich dni od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom skúmal, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde a či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vychádzal z toho, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov ustanovených v zákone.

Podľa ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Pri prerokovaní sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto už citované ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak mu túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takéhoto postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy

orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, obdobne aj II. ÚS 9/00, III. ÚS 300/06).

Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré viedli k rozhodnutiu vo veci samej alebo k inému súdnemu rozhodnutiu, ktorým končí konanie pred nimi. Tento postup je dôsledkom toho, že všeobecné súdy vychádzajú pri prerokúvaní a rozhodovaní veci patriacich do ich právomoci zo zákonnej úpravy a z vlastnej interpretácie zákonov. Základné právo na súdnu ochranu neznamena nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, t. j. aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (II. ÚS 172/05).

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba uplatní svoje právo v súlade so zákonom ustanovenými podmienkami, orgány súdnej moci majú povinnosť umožniť každému, aby sa uplatnením práva zaručeného čl. 46 ústavy stal účastníkom súdneho konania (II. ÚS 14/01).

Ústavný súd zistil, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 2 M Cdo 18/2007 zo 16. decembra 2008 bol rozsudok odvolacieho súdu (rozsudok

Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 Co 120/2005 z 5. októbra 2006) a rozsudok súdu prvého stupňa (rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 29 C 190/2004 z 24. januára 2005) zrušený a vec bola vrátená prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, v dôsledku čoho nejde o rozhodnutie konečné. Napriek viazanosti nižších súdov právnym názorom dovolacieho súdu, nemožno s určitosťou zatiaľ predvídať konečný výsledok konania.

Ústavný súd uvádza, že ústava v čl. 127 ods. 1 umožňuje preskúmavanie namietaných porušení základných práv a slobôd, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nemá právomoc preskúmať postup a namietané uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 M Cdo 18/2007 zo 16. decembra 2008, pretože o veci koná prvostupňový súd (Okresný súd Košice II). Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 186/06).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2009